

Kirjoitussarjassa esitellään suomalaista tietojohtamisen tutkimusta, sen tuloksia ja tekijöitä eri puolilta maata.

Yhteiskunnallisia kysymyksiä ratkotaan politiikan, hallinnon ja liiketalouden rajapinnoilla

Kirjoitussarjan avauksessa vierailtiin Tampereella teknillisessä yliopistossa ja tällä kertaa kohteenamme on Tampereen yliopisto. Haastattelin Johtamiskorkeakoulun dekaania Antti Lönnqvistia ja tutkimusjohtaja Harri Laihosta.

TAMPEREEN YLIOPISTOSSA tietojohtamisen osaaminen on viime vuosina vahvistunut. Jo vanhastaan yliopistossa on ollut edustettuna informaatiotutkimus. Tietojohtamista ei käytännössä edes olisi olemassa ilman kirjasto- ja informaatioalan rakentamaa lujaa perustaa: tiedonhakua, organisointia, välittämistä, säilyttämistä sekä informaatio- ja medialukutaitoa. Myös Johtamiskorkeakoulussa on nähtävissä, kuinka perinteisempien johtamisen tutkimusalojen edustajat ovat tunnistaneet erilaiset tietoon liittyvät ongelmakentät olennaiseksi osaksi työtään. Tiedekuntaan on siirtynyt monia tietojohtamisen osaajia.

Tänä päivänä monet merkittävät yhteiskunnalliset kysymykset ratkaistaan nimenomaan politiikan, hallinnon ja liiketalouden rajapinnoilla. Siksi Johtamiskorkeakoululla on oma tärkeä paikkansa tietojohtamisen tutkimuskentässä. Esimerkkinä tutkittavasta ilmiöstä on julkisen sektorin tuloksellisuus.

Peruskysymykset ovat kuitenkin yhteneviä kaiken tyyppisille organisaatioille. Kuinka toimintaa voidaan ymmärtää ja kehittää tietojohtamisen välineiden avulla? Millaiset tietoresurssit mahdollistavat menestymisen ja tuloksellisen toiminnan? Kuinka päätöksenteossa tarvittava tieto saadaan sitä tarvitsevien käyttöön?

Huomaamme selkeitä yhtäläisyyksiä kirjoitussarjan ensimmäiseen osaan, jossa Tampereen teknillisen yliopiston professorit korostivat tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa ja laajemmin kaikessa toiminnassa. Vain sovellusalueet eroavat: siinä missä monet TTY:n projekteista keskittyvät teollisuusyrityksiin, Johtamiskorkeakoulussa edustetaan yliopiston perinteiden mukaisesti laajempaa yhteiskunnallista näkökulmaa.

Tietostrategia ohjaa, työvälineet tilanteen mukaan

Tietojohtamista tukevista malleista ja menetelmistä haastateltavani nostavat esiin aineettoman pääoman

viitekehyksen, tiedonhallinnan syklin ja tietostrategian. Viime mainitun tulisi ohjata kaikkea tietojohtamista ja tiedonhallinnan prosesseja. Mikään yksittäinen työväline ei noussut vastauksissa ylitse muiden. Tärkeintä on, että ratkaisu tukee organisaation toimintaa ja istuu sen kulttuuriin ja rakenteeseen.

Entä tutkimuksen vaikuttavuus? Laihonen näkee yhtenä merkittävänä tuloksena sen, että tietojohtamisen käsitteet ovat tulleet osaksi politiikan ja hallinnon jokapäiväistä keskustelua. Muutos näkyy niin hallitusohjelman, kuntastrategioiden kuin kahvipöytäkeskustelujen tasolla.

Tietojohtamista on kaikkialla

Sekä Lönnqvist että Laihonen pitävät tietojohtamisen viime vuosien kehityskulkua tervetulleena. Vielä vuosikymmen sitten tietojohtaminen oli kapeahko oma tutkimuskenttänsä, jonka tutkijat tapasivat toisiaan alan konferensseissa ja julkaisivat omilla lehdissään. Eikä siitä niin kovin monta vuotta ole, kun muuan johtamiskonsultti totesi allekirjoittaneelle, ettei hän ole 30 vuoden uransa aikana koskaan kuullutkaan tietojohtamisesta. Omasta kuplasta poistumiselle on ehkä tarvetta muuallakin kuin tutkimuksessa?

Nykyään uskalletaan myös käydä tieteenalojen välistä keskustelua ja pyritään luomaan entistä parempaa yhteiskuntaa. Yhä useammalla tieteenalalla on omien oppimisprosessien kautta havahduttu tiedon ja tietoprosessien tärkeyteen, iloitsee Laihonen. Vaikka terminologia vaihtelee, tietojohtaminen on yhteinen sateenvarjo.

Tietojohtamisen käsitteet ovat tulleet osaksi politiikan ja hallinnon jokapäiväistä keskustelua.

Lönnqvist listaa liudan esimerkkejä: Johtamiskorkeakoulussa hallintotieteilijät analysoivat parhaillaan big datan ja analytiikan mahdollisuuksia julkisissa palveluissa, kauppatieteilijät tutkivat ja kehittävät kaupunkilaisten liikkumista kuvaavaan dataan perustuvia palveluita ja ansaintamalleja, ja politiikan tutkijat pohtivat valheellisen tiedon merkitystä vaikuttamisen välineenä. Tietojohtamisesta on tullut merkittävä osa lähes kaikkea johtamista ja sitä koskevaa tutkimusta.

Yhteenvedettynä, haastateltavani pitävät alan tulevaisuutta erittäin valoisana. Tietojohtaminen integroituu osaksi ihmisten arkea ja tarjoaa myös kapeampia, tiettyyn kontekstiin tai tavoitteeseen soveltuvia tukitoimintoja.

6. syyskuuta Tampereen yliopistossa järjestetään Johtajuussymposium, jonka teemana on tiedolla johtaminen. Seminaarin pääpuhujana on tietojohtamisen konkareille tuttu huippunimi, teknologian ja liiketoiminnan professori Tom Davenport. Tietoasiantuntijat meiltä ja muualta ovat lämpimästi tervetulleita tilaisuuteen! Lisätietoa: www.johtajuussymposium.fi.

Nykyään uskalletaan käydä tieteenalojen välistä keskustelua ja pyritään luomaan entistä parempaa yhteiskuntaa. Yhä useammalla tieteenalalla on omien oppimisprosessien kautta havahduttu tiedon ja tietoprosessien tärkeyteen.

